

Bókaút- gávan á nógvum hondum

— 38 forløg góvu út í fjør

Í 1987 komu út 102 bókur í Føroyum. Og ikki færri enn 38 forløg góvu út hesar bókur. Tvey stór forløg eru, Bókadeildin hjá Føroya Lærarafelag (20 bókur) og Føroya Skúlabóka-grunnur (14 bókur). Seks forløg góvu út nakrar bókur hvørt, men 30 forløg sendu bara eina bók hvørt á marknaðin.

Hetta upplýsti formaðurin í Rithøvundafelagnum, Martin Næs, í einum fyrilestri, hann helt fyri fólkinum í dómsnevndini, sum avger, hvør fær bókmentavirðislonina hjá Norðurlanda ráðnum.

Martin visti, at politikararnir nú duga at siggja, tað er neyðugt at geva út barna- og skúlabókur. Á figgjarlógini fyri 1988 eru yvir 6 mill. kr. til at geva út og breiða út føroyskar barna- og skúlabókur.

Støðugur vøkstur

Martin Næs hevði nógv áhugaverd tøl við í fyrilestri sínum. Hann segði millum annað, at í tíðini 1900 - 1939 komu út 197 bókur í Føroyum. Men síðani 1940 hevur verið støðugur vøkstur í bókaútgávu.

Hagtølini fyri seinastu 10 - 15 árin vísa eina gongd, sum vit kunnu vera fegin um. Vøksturin heldur fram og fleiri og fleiri evni verða viðgjørð í bókum. Eisini eru týðingar nógv vanligari nú enn fyrr og fleiri bókur, bæði nýggjar og gamlar, verða endurprentaðar.

Síðani fyrsta bókin kom út í Føroyum í 1822 og til 1. januar 1988 eru komnar 2.246 føroyskar bókur. Besta árið var 1986. Tá

Tá fyrsta almenna bókasavnið varð sett á stovn í 1828, vóru bara tvær prentaðar bókur á føroyskum, eitt kvæðasavn frá 1822 og Mattheusarevangelíð frá 1823.

Nú eru 2.250 bókur á føroyskum. Serliga nógv barnabókur eru komnar seinastu árin. Í fjør komu út 44 barnabókur

komu 113 bókur.

Í 1987 komu 102 bókur, 56 upprunaligar og 46 týðingar. Martin Næs segði í fyrilestri sínum, at 1987 undirstrikaði eina ferð enn, at føroyingar gera nógv burtur úr at yrkja á bundnum máli. Í fjør komu nýggju yrkingasøvn, tilsamans yvir 500 síður.

Nógvar barnabókur

Annars eru barnabókurnar størsti bókabólkurin. Í 1987 komu 44 barnabókur á føroyskum, tær flestu, 35, eru týðingar.

Skúlabókurnar vóru 13 í tali, harav eru tær nýggju

upprunaligar, skrivaðar í Føroyum.

Yrkisbókmentir vóru 30 og prosaverkin seks. Tær 15 bókurnar, sum eru í bólkinum fagurbókmentir (skaldsøgur, stutt-søgur og yrkingar), eru allar føroyskar. Ongin týðing kom út í 1987.

Martin Næs visti á, at í 1987 eru skrásettar fyra doktoraritgerðir, føroyingar hava skrivað. Ikki kann sigast annað, enn at 1987 var eitt gott ár í so máta, tað hugsað verður um, at síðani 1897 hava 13 føroyingar fingið doktorarheitið.

Nógvir høvundar

Í Rithøvundafelag Fø-

oya, sum varð stovnað í 1957, eru nú 74 limir.

Men dupult so nógvir høvundar eru. Í yvirlitinum hjá Landsbókasavninum við teimum høvundum, sum fáa bókasavns-pengar, vóru tann 1. januar 1987 nevndin hjá 150 núlívandi føroyingum, sum skriva á føroyskum.

Rithøvundafelagið virkar fyri rættindunum hjá limunum og hevur gjørt fleiri avtalur, millum annað um ljóðbókur, upphavs-rætt og upplestur og aðra nýtslu í Útvarpinum. Í lóguni fyrireikar felagið seg til samráðingar við Sjónvarpið.

Martin Næs hevur ikki

ringra vónir um framtíðina hjá føroyskum bókmentum. Hann segði í fyrilestri sínum, at tann positivt vilji, tað almenna hevur sýnt barna- og skúlabókaútgávu, ávirkar eisini aðrar bókmentir. Hann nevndi ymsar grunnar og játtanir á figgjarlógini, millum annað hevur Mentanargrunnurin hjá Løgtinginum nú heimild til at lata rithøvundum og øðrum listafólki løn í tveir - fyra mánaðir. Hetta er ein stór broyting til tað betra viðvíkjandi korunum hjá rithøvundum, segði Martin Næs.

hd

Knappliga hálvthundrað arbeiðspláss

Stívliga 40 arbeiðspláss við yvir 100 starvsfólki liva meira ella minni av ierøyskari bókaútgávu og bløðum og tíðarritum.

Talan er um 20 - 25 prentsmiðjur, fyra bókbindarar, seks bókhandlar og 15 bókasøvn.

Hesi tølini komu fram í fyrilestrinum hjá Martin Næs, formanni Rithøvundafelagsins, í Norðurlanda-húsinum mánadagin í farnu viku.

Hann segði eisini, at hóast prentsmiðjur eru í Føroyum og tær eru væl útgjardar við maskinum og hava útbúgvið fakkfólk, verða nógvar bókur prentaðar uttanlands. Í 1987 komu út 102 føroyskar bókur. 46 eru prentaðar í øðrum londum í Europa og enntá í Singapore.

Tað er oftast bæði biligari og ikki minst skjótari at prenta uttanlands.

hd

Upplesturin í filminum um Fuglafjørð hevur Steintór Larsen, bygdaráðsformaður

Filmur um Fuglafjørð

Ein videofilmur er nú gjørdur um Fuglafjarðar kommunu. Klaus Kiesewetter á Toftum hevur gjørt filmin, sum hevur kostað goðar 60.000 kr. Klaus Kiesewetter hevur sjálvur skrivað handritið

og staðið fyri upptøkuni. Hann byrjaði síðst í oktober og týsdagin í farnu viku varð filmin sýndur fyri fyrstu ferð. Tað var fyri bygdaráðnum í Fuglafjørð.

Filmin er 45 minuttir

langur og hann lýsir Fuglafjørð frá vikingatíðini fram til okkara tíð. Sagt verður frá vinnulívi, ítrótti, tónlist og øðrum frittíðarvirksemi. Filmin er eisini um bygdina Hellurnar, sum er í Fuglafjørð

ar kommunu.

Ætlanin hjá bygdaráðnum er millum annað at brúka filmin í vinarbýsamstarvinum. Hann er fyrbils bara á donskum, men hann kemur eisini á føroyskum.

hd